

Flammes dévorantes, flammes de sagesse et d'espoir

Zohar I, 50a-51b

Approche et regarde: Celui qui souhaite connaître la sagesse de la sainte union, qu'il observe la flamme qui s'élève depuis la braise ou depuis la mèche allumée. En effet, la flamme ne s'élève point sans une accroche matérielle.

Approche et regarde: La flamme qui monte est composée de deux lumière: l'une blanche, qui éclaire, et l'autre qui mêle le noir et l'azur. La lumière blanche est en-haut et s'élève de façon droite, et sous-elle se trouve cette lumière azure ou noire, qui est telle un siège pour la lumière blanche....

Cet azur-obscur redevient parfois rouge, alors que la lumière blanche est indéfiniment du même aspect, toujours blanche. L'azur, lui, varie en plusieurs nuances. Parfois azure ou noire, parfois rouge, cette lumière à deux accroches: en haut, à la lumière blanche et en bas, à la chose qui permet de l'allumer et qui la maintient.

[Et cette lumière azure] brûle toujours, en consumant cet objet qui la maintient. Car tout ce qui s'y accroche par le bas est consumé, car cette lumière azure est dévorante, c'est d'elle que dépend la destruction de toute chose et la mort. Ainsi, elle dévore ce qui se trouve sous elle.

אָבֿל תָּא חֲזִי, מֵאֵן דְּבַעִי לְמַנְדַּע חֻכְמָתָא דִּיחֻדָּא קִדִּישָׁא. יִסְתַּכַּל בְּשִׁלְהוּבָא דְסֻלְקָא מִגּוֹ גְחֻלְתָּא. אוּ מִגּוֹ בּוֹצִינָא דְדִלִיק. דְּהָא שִׁלְהוּבָא לֹא סֻלְקָא אֶלָּא כִּד אֲתַאחִיד בְּמִלָּה גָּסָה (נ"א אחרא).

תָּא חֲזִי, בְּשִׁלְהוּבָא דְסֻלְקָא אֵית תַּרִּין נְהוּרִין. חַד נְהוּרָא חוּרָא דְנְהִיר. וְחַד נְהוּרָא דְאֲתַאחִיד בֵּה אוּכְמָא אוּ תַכְלָא. הֵהוּא נְהוּרָא חוּרָא אִיהוּ לַעִילָא וְסֻלְקָא בְּאוֹרָח מִישׁוּר. וְתַחֲוּתִיהּ הֵהוּא נְהוּרָא תַכְלָא אוּ אוּכְמָא דְאִיהוּ כְּרִסְיָא לְהֵהוּא חוּרָא....

וְדָא תַכְלָא אוּכְמָא לְזַמְנִין אֲתַהֲדֵר סוּמְקָא. וְהֵהוּא נְהוּרָא חוּרָא דְעִלְיָה לֹא אֲשַׁתְּנִי לַעֲלִמִין דְּהָא חוּרָא הוּא תְדִיר. אָבֿל הָאִי תַכְלָא אֲשַׁתְּנִי לְגוּוֹנִין אֵלִין. לְזַמְנִין תַכְלָא אוּ אוּכְמָא. וְלְזַמְנִין סוּמְקָא. וְהָאִי אֲתַאחִיד לְתַרִּין סֻטְרִין. אֲתַאחִיד לַעִילָא בְּהֵהוּא נְהוּרָא (ס"א עִילָא) חוּרָא. אֲתַאחִיד לְתַתָּא בְּהֵהוּא מִלָּה דְתַחֲוּתִי דְמַתְקַנָּא בִּיהּ לְאַנְהָרָא (מִלִּין דְשׁוּיִין לִיהּ לֹאדִלְקָא) וְלֹאֲתַאחֲדָא בִּיהּ.

וְדָא אֶכְלָא תְדִיר וְשַׁצִּי לְהֵהוּא מִלָּה דְשׁוּיִין לִיהּ. דְּהָא בְּכָל מַה דְאֲתַדְבֵּק בִּיהּ לְתַתָּא וְשַׁרְיָא עָלוּי הֵהוּא נְהוּרָא תַכְלָא שַׁצִּי לִיהּ וְאָכִיל לִיהּ. בְּגִין דְאוֹרְחוּי הוּא לְשִׁיצָאָה וְלִמְהָוִי אָכִיל. דְּהָא בִּיהּ תִּלְיָא שַׁצִּי דְכָלָא מוּתָא דְכָלָא. וּבְגִינִי כֶּךָ אִיהִי אָכִיל כָּל מַה דְאֲתַדְבֵּק בִּיהּ לְתַתָּא.

Quant à la lumière blanche qui se trouve sur
l'azur, elle ne dévore ni ne détruit. Sa lumière reste éternellement constante...
Et au-dessus de la lumière blanche se trouve un [aura de] lumière cachée qui entoure [la lumière blanche]. C'est un grand mystère. Tout cela tu le trouveras dans la flamme qui s'élève et qui porte en son sein les plus hautes sagesses.

וְהוּא נְהוּרָא חוּרָא דְשָׂרְיָא עֲלוּי לָא אָכִיל
וְלֹא שָׂצִי לְעֵלְמִין וְלֹא אֲשַׁתְּנִי נְהוּרִיָּה.....
וְעַל נְהוּרָא חוּרָא, שָׂרְיָא לְעֵילָא נְהוּרָא
סְתִימָא דְאֶקִּיף לִיהּ. וְרָזָא עֲלָאָה הָכָא. וְכֹלָא
תַּשְׁכַּח בְּשִׁלְהוּבָא דְסִלְקִי וְחִכְמָתִין דְעֵלְיוֹנִין
בִּיהּ.
les plus hautes sagesses.

Talmud de Babylone, Avoda Zara 8a

On enseigne: Lorsque le premier homme constata que les journées [d'hiver] se faisaient de plus en plus courtes, il dit: "Malheur à moi, c'est car j'ai fauté que le monde se fait de plus en plus obscur et revient au tohu-bohu. C'est cela la mort que les cieux ont décrété contre moi !"

ת"ר לְפִי שְׂרָאָה אָדָם הָרִאשׁוֹן יוֹם
שֶׁמֶתְמַעֵט וְהוֹלֵךְ, אָמַר: אֹי לִי, שְׂמָא
בְּשִׁבִיל שְׁסָרְחִתִּי - עוֹלָם חֲשׁוֹךְ בְּעַדִּי
וְחוֹזֵר לְתַהוֹ וְבַהוּ, וְזוֹ הִיא מִיתָה
שֶׁנִּקְנָסָה עָלַי מִן הַשָּׁמַיִם!
עַמֵּד וַיֵּשֶׁב שְׁמוֹנֶה יָמִים בְּתַעֲנִית
וּבְתַפְלָה. כִּיּוֹן שְׂרָאָה תְּקוּפַת טַבַּת
וְרָאָה יוֹם שְׁמָאֲרִיךְ וְהוֹלֵךְ, אָמַר: מִנְּהִגוֹ
שֶׁל עוֹלָם הוּא.

Il prit la décision de jeûner et prier 8 jours.
Après le solstice d'hiver, il constata que les journées se firent plus longues et dit: c'est donc ainsi que le monde fonctionne.

הֵלֶךְ וַעֲשָׂה שְׁמוֹנֶה יָמִים טוֹבִים. לְשָׁנָה
הַאַחֲרֶת עָשָׂאן לֵאלוּ וּלְאלוּ יָמִים טוֹבִים.

Il fêta pendant huit jours et cela devint une fête d'année en année.

Texte de la prière

בִּימֵי מִתְנַתְּיָהוּ בֶן יוֹחָנָן כֹּהֵן גָּדוֹל חֲשִׁמוֹנָאִי וּבְנָיו. כְּשֶׁעָמְדָה מַלְכוּת יוֹן הָרָשָׁעָה עַל עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל לְהַשְׁכִּיחַם
תּוֹרַתְךָ וּלְהַעֲבִירָם מִחֻקֵּי רְצוֹנְךָ: וְאַתָּה בְּרוּחְמִיךָ הַרְבִּים עָמַדְתָּ לָהֶם בְּעֵת צָרָתָם. רַבְּתָּ אֶת רִיבָם. דִּנְתָּ
אֶת דִּינָם. נִקְמַתְךָ אֶת נִקְמָתָם. מְסַרְתָּ גְבוּרִים בְּיַד חֲלָשִׁים. וְרַבִּים בְּיַד מַעֲטִים. וְטַמְאִים בְּיַד טְהוּרִים.
וְרָשָׁעִים בְּיַד צַדִּיקִים. וְזָדִים בְּיַד עוֹסְקֵי תּוֹרַתְךָ. וְלֶךְ עֲשִׂיתָ שֵׁם גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ בְּעוֹלָמְךָ. וְלַעֲמָךְ יִשְׂרָאֵל עֲשִׂיתָ

תְּשׁוּעָה גְדוֹלָה וּפְרָקָן כְּהִיּוֹם הַזֶּה: וְאַחֲרַי כֵּן בָּאוּ בְּנֵיךְ לְדַבֵּר בֵּיתְךָ. וּפָנּוּ אֶת הַיְכָלְךָ. וְטָהְרוּ אֶת מִקְדָּשְׁךָ.
וְהַדְלִיקוּ נֵרוֹת בְּחִצְרוֹת קִדְשְׁךָ. וְקִבְעוּ שְׁמוֹנֶת יָמֵי חֲנֻכָּה אֵלָיו. לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל:

Talmud, Shabbat 21b

Pourquoi [célébrons-nous] Hanoucca ?

מאי חנוכה ?

[...] Car lorsque les Grecs sont entrés dans le sanctuaire, ils ont profané les huiles qui étaient dans le temple. Lorsque la royauté hasmonéenne les vainquit, ils cherchèrent et ne trouvèrent qu'une fiole d'huile scellée du sceau du grand prêtre, qui ne suffisait qu'à allumer la lumière d'un jour. Un miracle se produisit et la lumière dura huit jours. L'année d'après, ils décidèrent que ces jours-ci seraient des jours de grâces et de remerciements.

[...] וכשגברה מלכות בית חשמונאי ונצחום, בדקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן שהיה מונח בחותמו של כהן גדול ולא היה בו אלא להדליק יום אחד. נעשה בו נס והדליקו ממנו שמונה ימים. לשנה אחרת קבעום ועשאוּם ימים טובים בהלל והודאה"